

SADRŽAJ

POJAM	str. 3.
NAZIV	str. 4.
ZNAČAJ	str. 4.
BERZA I OSNOVNA OBELEŽJA NJENOG PRAVNOG POLOŽAJA	str. 5.
PRIZNANJE SVOJSTVA BERZE (DOZVOLA ZA RAD) – SISTEMI I USLOVI	str. 6.
ORGANI BERZE	str. 8.
ZAPOSLENI	str. 9.
PROSTORNA ORGANIZACIJA I DRUGA TRŽIŠTA	str.10.
ČLANOVI – STICANJE I PRESTANAK ČLANSTVA	str.11.
VRSTE BERZI	str.13.
FINANSIRANJE BERZI	str.15.
NAČINI POSLOVANJA	str.15.
PRESTANAK BERZE	str.16.
NADZOR NAD POSLOVANJEM BERZE I UČESNIKA NA BERZANSKOM TRŽIŠTU	str.16.
DOMAĆA BERZA	str.17.
ZAKLJUČAK – ZNAČAJ BERZE	str.17.

BERZE HARTIJA OD VREDNOSTI

POJAM

Berzom kao pojavom se bave razne nauke, pri čemu je svaka definiše različito, zavisno od predmeta svog proučavanja.

U određivanju pojma berze razlikuju se jezičko, istorijsko, ekonomsko, pravno-ekonomsko i pravno shvatanje. u berzanskom poslovanju preovlađuje ekonomsko shvatanje.

Jezičko shvatanje – ovo shvatanje svodi se na jezičko shvatanje reči berza. Tu se uglavnom određuje da ta reč ima tri značenja: 1. skup trgovaca radi zaključenja berzanskih poslova, 2. zgrada u kojoj se drže ti skupovi, 3. ukupnost svih poslova koji su zaključeni na berzanskom sastanku.

Istorijsko shvatanje – istoričari zapažaju da su berze nastale od pijaca i vašara te se bave isticanjem razlika između njih. Istorijsko shvatanje tvrdi da je berza samo pravno uređena i organizovana pijaca.

Ekonomsko shvatanje – ekonomska nauka određuje berzu kao tržište na kojem se najviše koncentriše ponuda i tražnja za određenim predmetom. Na tom tržištu se vrši promet robe, novca, deviza ili kapitala izraženog u serijskim hartijama od vrednosti.

Pravno-ekonomsko shvatanje – ovo shvatanje određuje da je berza naročito organizovano tržište gde se u tačno određeno vreme okupljaju trgovci radi zaključivanja raznih trgovinskih poslova.

Pravno shvatanje – berza je pravom uređena organizacija, koja se, pod pojačanim državnim nadzorom, bavi organizovanjem kupoprodaje na veliko predmeta koje je primila u svoj promet. Obeležja koja izražavaju pravnu suštinu berze su : 1. organizacija, 2. pravila, 3. imovina, 4. delatnost, 5. prostor, 6. pojačani državni nadzor, 7. berzanski poslovi, 8. berzanski pravni promet.

Berza je posebno organizovano i stalno mesto (tržište) pod nadzorom države, na kojem se sastaju kupci, pordavci i brokeri, u određeno vreme, radi sklapanja poslova u skladu sa pravilima berze o stvarima koji nisu unikati, kao što su vrednosni papiri, devize, kratkoročni krediti, trgovačka roba i usluge.

NAZIV

Berza se razvijala kroz vekove i to iz tržišta i sajmovaja koji su se održavali stalno u sitim gradovima i u istim prostorijama u kojima su se sastajali trgovci radi obračunavanja međusobnih potraživanja. U njima su

poslovali samo trgovci međusobno i po tome su se berze od početka razlikovale od običnih sajмова, gde je roba bila prisutna i koja se prodavala direktno potrošačima. Prvobitni oblici robnih i efektnih berzi pojavili su se tokom XV i XVI veka na tlu italijanskih gradova Venecije, Đenove i Firence, gde je na osnovu razvoja manufakture rasla i trgovina između ovih gradova i drugih delova Evrope. Premeštanjem saobraćaja na atlantsku obalu Evrope, premešta se i trgovina sa ostalim delovima sveta u gradove zapadnoevropskih zemalja. Sa tim dolazi do osnivanja berzi u Antverpenu(1531), Lionu (1545), Londonu (1566) i Amsterdamu (1608). U to vreme najznačajniji za trgovinu menicama, nastalih na osnovu spoljnotrgovinske razmene, bio je belgijski grad Briž. Trgovci su se okupljali ispred i u kući vlastelinske porodice Van der Beurse, pa stoga jedan broj istoričara vezuje današnji naziv berze za ime ove vlastelinske porodice.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com